

paa en ny Vej. Jeg troer nu ikke, at Lovforslaget i den Stikkelse, hvori det er kommet til os, er saa aldeles ubrugbart, som man vil gjøre det til; det staaer et Forslag nær, som har vundet en Deel af den offentlige Mening for sig, og det arbeider aabenbart hen til at fyldestgjøre Grundlovens § 80. Jeg troer heller ikke, at man behøver at frygte for, at Rigsdagen ikke skulde udøve en væsentlig Indflydelse paa et saadant Kirkeraad. Den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning) sagde, at det var godt, at Folkethinget havde en saadan Indflydelse; thi selve Kirken og et saadant Kirkeraad kunde være „uvorn“; den ærede Rigsdagsmand vil vistnok indrømme mig og ikke tage sig det nær, naar jeg siger, at den lovgivende Forsamling ogsaa kan være „uvorn“ (Tscherning: Ganske vist!); Muligheden heraf kunne vi paa ingen Maade benegte eller sige, at det skulde være aldeles umuligt, at noget Saadant kunde håndes, ja, at det kunde håndes selve Folkethinget. Jeg vil gjerne indrømme, det ligger i Forholdene, at alle Individuer — og i den Henseende dele Forsamlinger jo Individernes Stjæbne — bære Svaghedens og Strøbelighedens Stempel paa sig, og dersom man derfor vilde sige, man behøver jo ikke at sige, at den vil blive „uvorn“, men at den vilde udøve en for Staten skadelig Indflydelse, saa siger jeg, at i saa Tilfælde vilde, selv under vore nærværende Forhold, Rigsdagen efter min Mening uden dette radikale Skridt kunne udøve overordentlig stor Indflydelse. (Tscherning: Fingeren paa Pungen.) Ja, det har Rigsdagen idetmindste for alle Biskopperne, idet den kan stryge Gagerne for Kirkens Overhoveder, hvilke Gager jo staae opførte i Finantstloven. Det vil maaskee den ærede Rigsdagsmand sige, er et stærkt og kraftigt Middel; men det maa dog øve en meget stor Indflydelse, da det soleligt berører Geistlighedens Interesser. Jeg synes derfor, at naar man blot holder sig til, at Rigsdagen har, som den ærede Rigsdagsmand sagde, „Fingeren paa Pungen“, ikke alene med Hensyn til de Summer, der allerede staae opførte i Finantstloven, men ogsaa med Hensyn til saadanne, som en saadan Forsamlings Afholdelse m. v. vilde medføre — thi det er na-

turligt, at Bevilgelsen af disse Summer har alene Rigsdagen — saa skønner jeg virkelig ikke, at den i saa Henseende behøver at være nogen Frygt for, at den ikke vil komme til at udøve en væsentlig Indflydelse paa Kirkeeraadet; den vil ikke alene udøve den almindelige Indflydelse, den udøver i andre Forhold, men den vil ogsaa gjennem de Lovbestemmelser, som den giver, udøve stor Indflydelse.

Det var disse Bemærkninger, hvormed jeg vilde anbefale de ærede Medlemmer og ret indstændigt anmode dem om ikke saaledes strax, efter det første umiddelbare Indtryk, at forkaste dette Lovforslag. Jeg troer, at vi derved vilde handle i Uoverensstemmelse med den Sædvane, vi hidtil have fulgt i denne Forsamling; jeg troer, at vi derved vilde svække Betydningen af mange andre Paragrapher i Grundloven, hvis Gjennemførelse ligger os paa Hjerte; jeg troer, at vi ikke vilde vise den rette Lovgivningsvirksomhed, dersom vi vilde indskrænke os til alene paa den Maade at udføre, hvad der paaligger os. Jeg troer tillige at have antydet, at hvor vægtige ogsaa mange af de fremkomne Betæneligheder have været, have vi dog for truttet ligesaa svære Læs, fuldført ligesaa besværligt Arbejde. Derfor vil jeg, uagtet jeg villigt skal indrømme, at der i denne Session ikke er nogen Udset til at faae denne Sag bragt tilende, dog indstændigt anmode Dem om ikke at trække Haanden tilbage, ikke at unddrage Dem Opfyldelsen af den Pligt, at bidrage Deres Stjærv til, at Grundlovens § 80 kan opfyldes.

Bable: Da jeg har bestræbt mig for at sætte mig ind i denne temmelig vanskelige og indviklede Sag af vor Lovgivning, skal jeg tillade mig at meddele nogle Oplysninger til nærværende Lovforslag. Jeg skal strax udtale, at, uagtet jeg antager, at Lovforslaget vistnok er kommet tilstede efter de Mænds bedste Overbevisning, som have affattet det, saa troer jeg dog, at det aldeles ikke fyldestgjør Grundlovens § 80, og naar den sidste ærede Taler saa indstændigt har lagt os paa Hjerte, at vi maatte lade det gaae til anden Behandling, da det møder i Grundlovens Navn og ifølge Grund-